Verksamhetsberättelse 2022

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening

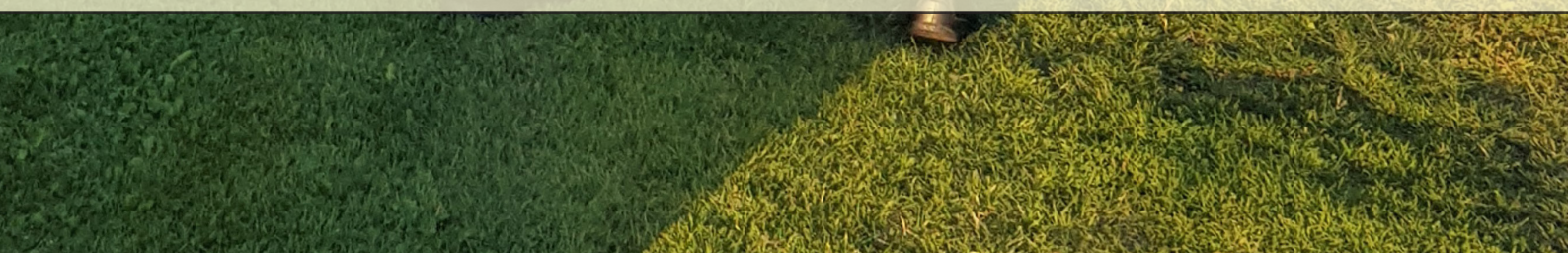

Hembygdsrörelsens grundsyn

”Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden.
Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum.
Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.”

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening (i dokumentet även kallat förbundet) bildades år 1861 på initiativ av bland andra Richard Dybeck. Från början hette föreningen Västmanlands Fornminnesförening och det var Fornminnesföreningen som grundade och utvecklade verksamheterna och samlingarna vid Västmanlands läns museum och Vallby Friluftsmuseum, vilka idag har andra huvudmän.

Förbundet är en partipolitiskt och religiöst obunden, ideell förening som arbetar för att sprida kunskap om kulturarvet i Västmanlands län. Förbundet fungerar som en paraplyorganisation för 49 av länets hembygdsföreningar och har också enskilda medlemmar.

Styrelsen för Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening får härmed lämna sin verksamhetsberättelse för året 2022.

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening
Karlsgatan 2
722 14 Västerås
Telefon: 021-481 86 58

INNEHÅLL

1. Organisation 4

Kansli och personal 5
Sammanträden 5
Representation och deltagande 5

2. Medlemmar 7

Föreningens medlemmar 7
Medlemsförmåner 8
Fadderverksamhet 9
Områdesindelning 9
Medlemsavgifter 9

3. Verksamhet 10

Ledningsträff 10
Årsmöte 10
Nomineringar 11
Verksamhetsrapport kansliet 15
Intressegrupper 16
Kompetensutveckling 17

4. Samarbeten och nätverk 18

5. Publikationer 20

Årsbok 20
Spaning 21

6. Årsbokslut 2022 22

Resultat- och balansräkning 22
Underskrifter 24
Revisionsberättelse 25
Budget 2023 27

7. Verksamhetsplan för 2023 28

Basverksamhet 28
Långsiktiga verksamhetsmål 29
Verksamhetsmål 2023-2024 29

8. Bildinformation 31

Delar av förbundsstyrelsen vid årsmötet i Sala den 23 april 2022.

1. ORGANISATION

Styrelse
Ordförande
Bengt Wallén

Vice ordförande
Thomas Ahlin (vald t.o.m. 2023)

Andre vice ordförande
Bengt Lindh (vald t.o.m. 2023)

Ledamöter
Siv Antonsson (vald t.o.m. 2024)
Stefan Aurusell (vald t.o.m. 2024)
Tommy Berglund (vald t.o.m. 2024)
Katarina Curman (vald t.o.m. 2023)
Lars Ekegren (vald t.o.m. 2023)
Oddvar Falk (vald t.o.m. 2023)
Anders Fläcke (vald t.o.m. 2024)
Thomas Hjelt (vald t.o.m. 2024)
Jennie Schaeffer (länsmuseichef, adjungerad)

Ersättare
Micael Berg (vald t.o.m. 2023)
Chierstin Emilsson (vald t.o.m. 2024)

Adjungerade
Susanne Cassé (sekreterare)
Hjördis Häll (skattmästare)

Valberedning
Hans G Silfverberg
Wivi Blomqvist
Vakant

Revisorer
Ordinarie
Roger Strömma
Annie Widell

Ersättare
Ingemar Bernersson
Maria Sannesjö

Styrelsens arbetsutskott
Ordinarie
Bengt Wallén
Thomas Ahlin
Katarina Curman
Anders Fläcke
Bengt Lindh

Adjungerade
Susanne Cassé
Hjördis Häll
Jennie Schaeffer

Kansli och personal

Kansliet finns på Karlsgatan 2 i Västerås i ett eget rum på bottenplan. Förbundet har rätt att använda mötesrum och konferenslokaler på Karlsgatan 2 utan extra kostnad.
Förbundet har under året haft en heltidsanställd hembygdskonsulent, Susanne Cassé.

Sammanträden

Länsmuseichefen är sedan år 2022 inte längre ständig ledamot i styrelsen utan adjungerad ledamot. Styrelsen och arbetsutskottet har under året haft sex ordinarie sammanträden vardera. Mötena har ägt rum på Karlsgatan 2, Västerås. Ett arbetsmöte för hela styrelsen ägde rum den 11 juni på hembygdsgården i Fagersta-Västanfors.

Styrelsen har haft följande arbetsgrupper förutom arbetsutskottet: Styrelseutveckling, Information och medlemsvärvning, Bidrag, Förvaltningssystem, skanning, digitalisering, Sociala medier, hemsidan, utförska platsen, Årsböcker, Barn och unga och Föreningsutveckling (riktat mot medlemsföreningarna).

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening var en av stiftarna då stiftelsen Västmanlands läns museum bildades år 1980.
Sedan stiftelsen lades ner 2006 har hembygdsförbundet och länsmuseet haft ett nära samarbete.

En samrådsgrupp mellan förbundet och Västmanlands läns landsting, idag Region Västmanland, bildades, liksom en referensgrupp för Vallby Friluftsmuseum. Gruppernas syfte är att tillse att andan i den ursprungliga stiftelseurkunden lever kvar.

Samrådsgruppen har under år 2022 haft två möten, den 8 juni via Teams och den 9 november på Karlsgatan 2. Samrådsgruppen har bestått av representanter från hembygdsförbundet; Bengt Wallén och Susanne Cassé samt representanter från Region Västmanland; Jonas Bresser, Agne Furingsten/Jenny Landernäs, Lena Karlström och Jennie Schaeffer.

Referensgruppen för Vallby Friluftsmuseum har under år 2022 haft två sammanträden, den 19 maj och den 10 november, båda ägde rum på Vallby Friluftsmuseum. Referensgruppen har bestått av representanter från hembygdsförbundet; Bengt Wallén och Susanne Cassé, Västerås stad; Katarina Frost, Ulf Edvardsson, Lenny Hallgren, Elin Rynger, Pernilla Törngren och Mats Widelund samt från Region Västmanland; Jennie Schaeffer/Ingrid Eriksson och Henrik Wester.

Representation och deltagande

Under år 2022 deltog förbundets styrelsemedlemmar vid bland annat boksläpp, jubileer, studiecirklar, områdesträffar, riksstämman och årsmöten.

Intern verksamhet

I Spaningsredaktionen representerades styrelsen av Katarina Curman.

I Arkeologigruppen representerades styrelsen av Bengt Lindh.

I Industriarvsgruppen representerades styrelsen av Siv Antonsson, Anders Fläcke och Bengt Lindh.

Ombud för Hembygdsförsäkringen var Anders Fläcke.

Världens längsta smörkniv tillverkas vid riksstämman i Nyköping.

Norbergs Hembygdsförening firade under året 101 år.

Extern verksamhet
Ledamöter, ombud eller personal från Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2022 deltagit och representerat vid följande externa arrangemang och möten:

- Fyra digitala ordförandeträffar (Sveriges Hembygdsförbund).
- Sex digitala möten med landets hembygdskonsulenter och personal från Sveriges Hembygdsförbund.
- Två kurser i Zoom i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.
- Föredrag om förbundets verksamhet för Västerås Östra-Mälare Rotaryklubb.
- Riksstämma i Nyköping, ombud var Bengt Wallén och Stefan Aurusell, ersättare Wivi Blomqvist och Susanne Cassé.
- Deltagande vid Kumla Hembygdsförenings försenade 60-årsfirande.
- Deltagande vid Salamässan tillsammans med hembygdsföreningarna i Kumla, Sala, Tärna och Västerfärnebo.
- Deltagande vid Norbergs Hembygdsförenings försenade 100-årsfirande.
- Deltagande vid Vallby Friluftsmuseums försenade 100-årsfirande.
- Seminarium om folkbildningen och demokratin (Studieförbund).
- Västerås kulturnatt, bokbord med bokförsäljning och information.
- Seminarium om Google-business (Region Västmanland).
- Seminarium om Historien om Sverige (Sveriges Hembygdsförbund).
- Inspirationsdag om berättande, i Eskilstuna (Sveriges Hembygdsförbund).
- Seminarium om samarbetet mellan Sveriges Hembygdsförbund och Studieförbundet Vuxenskolan.
- Hembygd-Öst-möte hos Stockholms läns hembygdsförbund.
- Rådgivning kring textilsamling hos Dingtuna-Lillhärad Sockengille.
- Höstmöte i Järfälla (Sveriges Hembygdsförbund).

Utöver detta har Siv Antonsson, styrelseledamot men även verksamhetsledare för Studieförbundet Vuxenskolan, hållit föreläsningar kring krisberedskap hos hembygdsföreningarna i Haraker och Kungsåra. I Kungsåra hölls även en studiecirkel i ämnet.

Plakettutdelning vid riksstämman, Hjördis Häll på bild.

Bengt Wallén tackas av som avgående valberedare, riksstämman.

2. MEDLEMMAR

Hedersmedlemmar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2022 haft följande hedersmedlemmar:
Tidigare länsmuseichef Krister Ström (2005)
Tidigare länsmuseichef Carl-Magnus Gagge (2018)
Tidigare hembygdskonsulent Ann Österberg (2022)

Enskilda medlemmar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2022 haft 324 enskilda medlemmar, varav 53 är ständiga medlemmar och 57 familjemedlemmar.

Stödmedlemmar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2022 haft följande 17 organisationer eller institutioner som ständiga medlemmar eller stödmedlemmar:

Arboga bibliotek

Arkiv Västmanland

Brunnsmuseet Sätra Brunn

Hallstahammars bibliotek

Heby bibliotek

Kungsörs bibliotek

Köpings museum

Köpings stadsbibliotek

Norbergs bibliotek

Nätverket för byggnadsvård

Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen

Surahammars bibliotek

Svenska Folkdansringen

Virsbo bibliotek

Västerås Folkdansgille

Västmanland-Dala Nation

Västmanlands läns hemslöjdsförbund

1. Lundby Hembygdsförening får oväntat besök. 2. Badelunda Hembygdsförenings skolträdgård. 3. Ann Österberg ny hedersmedlem.

Medlemsföreningar

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har under år 2022 haft följande 49 medlemsföreningar, vilka tillsammans har haft ett sammanlagt medlemsantal av cirka 8 662 personer.

Arboga kommun
Götlunda Hembygdsförening
Hembygdsföreningen Arboga Minne
Medåkers Hembygdsförening
Säterbo Hembygdsförening

Fagersta kommun
Fagersta-Västanfors Hembygdsförening
Västervåla Hembygdsförening

Hallstahammars kommun
Kolbäcks Hembygdsförening
Svedvi Berg Hembygdsförening
Säby Hembygdsförening

Kungsörs kommun
Kungsörs Hembygdsförening

Köpings kommun
Kolsva-Ortens Hembygdsförening
Odensvi Hembygdsförening

Norbergs kommun
Föreningen Norbergs Folkminnesarkiv
Karbenning Hembygdsförening
Norbergs Hembygdsförening

Sala kommun
Fläckebo Hembygdsförening
Kila Hembygdsförening
Kumla Hembygdsförening
Möklinta Hembygdsförening
Norrby Hembygdsförening
Sala Hembygds- och Fornminnesförening
Tärna Bygdegårdsförening
Västerfärnebo Hembygdsförening

Skinnskattebergs kommun
Färna Hembygdsförening
Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö
Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening
Skinnskattebergs Hembygdsförening

Surahammars kommun
Ramnäs-Virsbo Hembygdsförening
Surahammars Hembygdsförening

Västerås stad
Badelunda Hembygdsförening
Björksta Hembygdsförening
Dingtuna-Lillhärad Sockengille
Engsö Hembygds- och Intresseförening
Föreningen Hembygdsjournalen
Föreningen Ångkraftverkets Vänner
Harakers Hembygdsförening
Hembygdsföreningen Barkarö Sockengille
Hubbo Hembygdsförening
Industrihistoriska föreningen i Västerås
Irsta Hembygdsförening
Kungsåra Hembygdsförening
Lundby Hembygdsförening
Romfartuna Hembygdsförening
Rytterne Hembygdsförening
Sevalla Hem- och Bygdegårdsförening
Skerike Hembygdsförening
Skultuna Hembygdsförening
Tortuna Hembygdsförening
Västerås Hembygdsförening

Medlemsförmåner

I medlemskapet för Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening ingår en prenumeration av förbundets årsbok och tidskriften Spaning. Som medlem får man också en inbjudan till förbundets årsmöte där man har rösträtt. För de enskilda medlemmarna finns två intressegrupper att gå med i, Arkeologigruppen och Industriarvsgruppen.

Till Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening hör 49 medlemsföreningar som träffas, ordnar gemensamma kurser och aktiviteter och utbyter erfarenheter med varandra. Förbundets medlemsföreningar har tillgång till flera förmåner via både det regionala förbundet och Sveriges Hembygdsförbund.

Sveriges Hembygdsförbunds medlemsförmåner:

Hembygdsförsäkringen
Hemsida i hembygdsportalen med Utforska Platsen
Tidskriften Bygd och natur
Förmånligt avtal med STIM
Lottförsäljning
Webbutik
Seminarier och kurser
Fri rådgivning

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings medlemsförmåner:

Veckobrev
Fadderverksamhet
Ledningsträff
Områdesträffar
Kurser
Projekt
Verksamhetsbidrag
Fri rådgivning

Fadderverksamhet

Varje medlemsförening har en fadder i förbundsstyrelsen. Fadderns uppgift är att hålla sig informerad om hur de egna kontaktföreningarna fungerar och vad de arbetar med.

Faddrarna bjuds med fördel in till föreningens årsmöte och är den som i första hand representerar förbundet vid uppvaktningar. Faddern kan även fungera som rådgivare vid organisationsfrågor och förmedlar idéer och åsikter vidare till förbundsstyrelsen. Aktuell lista över faddrar och vilka föreningar de ansvarar för finns på www.hembygd.se/vastmanland under sidan Dokument och skrivelser.

Områdesindelning

Förbundets medlemsföreningar är indelade i fem kretsar utifrån geografiskt läge i länet. Under hösten träffas föreningarna i de olika kretsarna hos en värdförening för samvaro, erfarenhetsutbyte och information. Med vid träffarna är också förbundsordförande, konsulenten, föreningarnas faddrar, valberedningen och representant från Studieförbundet Vuxenskolan.

Den första områdesträffen år 2022 ägde rum den 13 september hos Surahammars Hembygdsförening som visade runt på sin hembygdsgård. Förutom värdföreningen deltog även hembygdsföreningarna i Barkarö, Kolbäck, Lundby, Ramnäs-Virsbo, Rytterne, Svedvi Berg, och Säby. Totalt 20 personer deltog.

Den andra träffen ägde rum den 21 september hos Medåkers Hembygdsförening som visade sin hembygdsgård. Förutom värdföreningen deltog även hembygdsföreningarna i Arboga, Götlunda, Kungsör och Odensvi. Totalt 15 personer deltog.

Den tredje träffen ägde rum den 28 september hos Tärna Bygdegårdsförening som visade sin hembygdsgård. Förutom värdföreningen deltog även hembygdsföreningarna i Fläckebo, Kila, Kumla, Norrby och Sala. Totalt 17 personer deltog.

Den fjärde träffen ägde rum den 5 oktober hos Kungsåra Hembygdsförening. Förutom värdföreningen deltog hembygdsföreningarna i Badelunda, Björksta, Haraker, Hembygdsjournalen, Industrihistoriska föreningen i Västerås, Irsta, Sevalla, Skultuna och Västerås. Totalt 24 personer deltog.

Den femte och sista träffen ägde rum den 6 oktober hos Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening som visade sitt nya hembygdsmuseum. Förutom värdföreningen deltog hembygdsföreningarna i Fagersta-Västanfors, Karbenning, Karmansbo och Skinnskatteberg. Totalt 18 personer deltog.

Föreningarna hade under 2022 lyckats få tillbaka delar av sin publik och flera hade haft besöksrekord vid sina midsommarfiranden. Det märktes att det fanns ett engagemang hos deltagarna, och att verksamhet planerades för fullt inför kommande år. Byggnadsvård tar fortfarande mycket tid och pengar är svårt att hitta för detta. Ett par föreningar vittnade om att det blivit krångligare att redovisa aktiviteter som de fått kommunala bidrag för.

Medlemsavgifter

För 2022 har följande avgifter gällt som medlem i Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening:

Hembygdsföreningar per medlem i förening	2 kr
Enskild medlem	200 kr
Ytterligare familjemedlem	50 kr
Stödjande organisationer	350 kr

3. VERKSAMHET

Början på år 2022 kom att präglas av pandemin covid-19. Ledningsträffen fick skjutas fram till våren men kunde till sist, liksom årsmötet, genomföras som ett fysiskt möte. Även områdesträffarna hölls på plats hos föreningarna.

Ledningsträff

Ledningsträffen med tema OMSTART var planerad till den 12 februari men sköts fram till den 22 maj då den genomfördes hos Rytterne Hembygdsförening. 40 personer deltog från 20 föreningar. Mötet inleddes med att förbundets ordförande Bengt Wallén hälsade alla välkomna. Därefter berättade Malin Dreifaldt, ordförande i Rytterne Hembygdsförening, om föreningen och hembygdsgården.

Första punkten på programmet handlade om LEADER-bidrag. Hembygdskonsulent Susanne Cassé visade ett bildspel om hur bidraget fungerar och Oddvar Falk informerade om hur Lundby Hembygdsförening tagit fram en kulturstig med hjälp av LEADERs bidrag för småprojekt.

Efter en kort bensträckare visade Susanne Cassé hur den nya hemsidan fungerar och uppmanade alla att uppdatera sina sidor med information. Därefter följde lunch med fri rundvandring på gården.

Eftermiddagen inleddes med att Sveriges Hembygdsförbunds ordförande Anna-Karin Andersson delade ut riksförbundets plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst till Hjördis Häll, som har varit hembygdsförbundets skattmästare i närmare 50 år. Därefter följde inspiration från Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö, Karbenning Hembygdsförening och Badelunda Hembygdsförening, vilka informerade om lyckad medlemsvärvning, samlingsarbete via släktforskning och hur man söker bidrag till bokproduktion.

Som sista punkt i programmet informerade Susanne Cassé om vad som var på gång inför 2022 i länsförbundet och Siv Antonsson om arbetet inom Studieförbundet Vuxenskolan.

Årsmöte

Årsmötet ägde rum den 23 april på Mikaelsgården i Sala. Värdförening för mötet var Sala Hembygds- och Fornminnesförening. Mötet inleddes med att besökarna fick välja något av följande tre utflyktsmål: Aguélimuseet, Kristina kyrka, Väsby kungsgård.

Mötesordförande var Anders Wigelsbo, kommunalråd i Sala, och sekreterare var hembygdskonsulent Susanne Cassé. Till rösträknare och protokolljusterare utsågs Mikael Andreasson, Odensvi Hembygdsförening och Micael Berg, Surahammars Hembygdsförening. 66 personer deltog från 25 medlemsföreningar samt enskilda medlemmar.

Utmärkelser

I samband med årsmötet tillkännagavs mottagarna av Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings verksamhetsbidrag, verksamhetspris och hedersdiplom. Vid mötet avtackades också tidigare hembygdskonsulent Ann Österberg, som för sitt enorma arbete för rörelsen och förbundet utsågs till hedersmedlem i förbundet.

Verksamhetsbidrag

Totalt inkom sex ansökningar om sammanlagt 90 000 kr. Förbundet hade 62 000 kr att dela ut. Följande fyra föreningar och ett projekt fick ta del av bidraget:

Götlunda Hembygdsförening 6 000 kr
För ett bokprojekt med kartmaterial från Götlunda som finns i Lantmäteriets kartarkiv.

Harakers Hembygdsförening 10 000 kr
För framtagandet av informationsmaterial om föreningen och skyltning av hembygdsgården.

Karbenning Hembygdsförening 5 000 kr
För tillgängliggörande av hembygdsgården och skyltning av byggnader.

Norrby Hembygdsförening 6 000 kr
För att arrangera en kultur- och motionsrunda i Norrby socken.

Projektet Kulturarvet som besöksmål 35 000 kr
För att utveckla hembygdsgårdarna som besöksmål och få fler besökare samt få fler medlemmar till föreningarna. Deltagande hembygdsföreningar: Badelunda Hembygdsförening, Fläckebo Hembygdsförening, Harakers Hembygdsförening, Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö, Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening och Västerfärnebo Hembygdsförening.

Verksamhetspris
Priset på 5 000 kr gick till Karbenning Hembygdsförening som också nominerades till att bli Årets Hembygdsförening utifrån temat ”Kreativitet och innovationsförmåga”. Föreningen fick priset med följande motivering:

Karbenning Hembygdsförening är en gammal förening. Till sitt hundraårsjubileum förra året tog de fram en fin jubileumsbok om bygdens historia. De lyckades också återskapa en historisk trädgård med bland annat ett återfunnet ”Karbenning-äppelträd”.

Föreningen har fler än 700 föremål i sin samling vilka dokumenterats och fotograferats. Föreningen utökar ständigt kunskapen kring sina föremål genom att släktforska på de namn de hittar som givare och användare. På så sätt blir föremålen mer levande och samlingens kulturhistoriska värde ökar. Föremålen får också en stark anknytning till bygden.

Föreningens arbete är ett bevis på hur forskning kan bidra till en ökad förståelse för vårt materiella kulturarv. Deras arbete är föredömligt och kan fungera som vägvisare och inspiration för andra föreningar.

Hedersdiplom
Hembygdsförbundets hedersdiplom för betydelsefullt kulturarbete tilldelas årligen eldsjälar som gjort något extra för rörelsen. År 2022 delades diplomet ut till sex fantastiska hembygdsvänner, vilka presenteras närmare med sina motiveringar på följande tre sidor.

Nomineringar
Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening nominerade under år 2022 Karbenning Hembygdsförening till Årets Hembygdsförening och boken ”Bjurhovda: De första fyra tusen åren - från stenåldersboplats till miljonprogramområde” av Rolf Grahn, Badelunda Hembygdsförening till Årets Hembygdsbok. Ingen av dessa fick utmärkelsen av Sveriges Hembygdsförbund. Däremot fick Hjördis Häll emotta riksförbundets plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst med följande motivering:

Allas vår Hjördis!
Hjördis har varit vår skattmästare i 42 år. Hon sköter ekonomin, placerar i fonder och aktier (det är tack vare Hjördis som vår förening har god ekonomi) och har hand om personalens löner. Under årens lopp har hon varit kassör i tolv föreningar samtidigt, bland annat Arkiv Västmanland där flera av våra medlemsföreningar förvarar sitt arkivmaterial. Hon har även varit revisor för Folkrörelsernas arkiv. Hjördis har i vårt län arbetat tillsammans med många förbundsordföranden genom åren, och alltid fungerat som ett stort stöd för dessa. Idag är hon den i förbundet som kan mest om föreningens historia och är därför också ett stort stod för hembygdskonsulenten.

Kassören är kanske inte den i en förening som gör mest väsen av sig. Uppmärksamhet och lovord brukar främst tilldelas de mer utåtriktade eldsjälarna i en förening. Samtidigt är kassören en av de viktigaste medspelarna i en förening. Vår Hjördis är inte bara ”vår Hjördis” - vi delar henne med många andra kulturföreningar i Västmanland. I snart ett halvt sekel har hon varit oumbärlig som skattmästare i vår förening och vi anser att det är hög tid att hon får ett fint pris för sitt enorma arbete för den ideella sektorn. Det är dags för en kassör att få komma fram i rampljuset!

Hjördis Häll (t.v.) tilldelas Sveriges Hembygdsförbunds plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst av riksförbundets ordförande Anna-Karin Andersson (t.h.).

Hedersdiplom

Årets hedersdiplom tilldelades sex eldsjälar för betydelsefullt kulturarbete. Fem av dessa emottog sina diplom och blommor vid årsmötet i Sala. Kurt Larsson emottig sitt diplom och sin blomma vid en enskild tillställning tillsammans med den egna hembygdsföreningen samt Bengt Lindh och Susanne Cassé från förbundet.

Helene Carlsson, nominerad av Kungsörs Hembygdsförening

När Gustav Vasa grundade Kungsörs kungsgård var Mälaren oreglerad och vattennivån varierade under året. En mur byggdes för att skydda gårdens hus från översvämningar. När Mälaren reglerades blev muren synlig och längs med ån nedanför kungsgården bildades en väg som under mitten av 1900-talet var ett välskött och omtyckt promenadstråk.

Under andra halvan av 1900-talet växte området igen. År 2010 startade Helene en trädgårdsgrupp som åtog sig att återskapa den gamla murens prakt. De gamla växterna kom tillbaka med nya inslag av lavendel och jordgubbar. Idag har publiken hittat tillbaka till muren och växtprakten kan även beskådas av förbipasserande båtfarare och tågresenärer.

Helenes insats är verkligen utöver det vanliga och föreningen hoppas att hennes och trädgårdsgruppens arbete ska ”växa” och bli ett bestående ”landmärke” i Kungsör.

Kerstin Forsgren, nominerad av Kumla Hembygdsförening

Kerstin har lagt och lägger ner mycket arbete och engagemang i Kumla Hembygdsförening. I två perioder har hon varit med i föreningens styrelse, 1976 - 2000 och 2012 och framåt. Sedan 2015 är hon dess ordförande.

Kerstin är född och uppvuxen i Kumla socken och har stor kunskap och personkännedom om bygden. Hon har visioner om föreningens utveckling och entuiasmerar övriga medlemmar.

Kerstin är alltid beredd att utföra praktiska göromål oavsett om det handlar om målning, iordningställandet av en utsällning eller ta behövliga kontakter. Hon värnar om föreningen och dess medlemmar och är väl värd att uppmärksammas!

Karl-Axel Jacobsson, nominerad av Industrihistoriska föreningen i Västerås

Karl-Axel har varit aktiv i Industrihistoriska föreningen i Västerås i många år. Genom hans arbete har Västerås synliggjorts som den kanske mest utpräglade av industristäderna i landet.

Karl-Axels främsta insats för att bevara industriarvet är det arbete han lagt ner på att utveckla ASEA:s historiska samling med föremål. Samlingen innehåller tekniska innovationer i såväl stora som små elektriska maskiner av olika slag, vissa mer än hundra år gamla. Ett nyare tillskott till samlingen är ASEA:s industrirobotar från 1970-talet.

Karl-Axel har också skrivit böckerna ”Ångkraftverket i Västerås” 2009 och ”En titt i backspegeln” 2011.

Karl-Axels arbete med att dokumentera, samla in, förvalta och förmedla vårt industrihistoriska arv gör honom väl värd att uppmärksammas!

Urban Jädersten, nominerad av Dingtuna-Lillhärad Sockengille

Urban har varit medlem i Dingtuna-Lillhärad Sockengille i många år. Med stor entusiasm har han deltagit i frågor rörande föreningen och hembygden. Under flera år var han föreningens revisor.

När föreningen tog över ansvaret för stationshuset med tillhörande godsmagasin och tvättstuga var Urban en av eldsjälarna som såg till att arbetet blev gjort. Idag inhyser den gamla tvättstugan ett museum som berättar om traktens historia.

Bevarandefrågor och miljöengagemang går som en röd tråd genom Urbans liv. Kulturbyggnader i hela Västmanland står under hans vakande öga, bland annat Dingtuna kyrka och Dybecksgården i Odensvi.

Han är en sann eldsjäl väl värd att uppmärksammas!

Kurt Larsson, nominerad av Kolbäcks Hembygdsförening

Kurt är starkt engagerad i sin hembygd. Hans intresse för datorer resulterade i att Kolbäcks Hembygdsförening tidigt fick en hemsida.

Kurt har digitaliserat stora delar av föreningens arkiv, skrivit texter, skannat bilder och byggt upp en bildbank med tusentals fotografier i den egna portalen kolbacksbygden.se. Han var också aktiv i framtagandet av den mobilanpassade webbplatsen herrevadsbro.se.

Kurt har genom intervjuer dokumenterat upplevelser i bygden vilka han tillsammans med egna berättelser publicerat i skrifter och böcker.

Kurt har i många år tagit ett stort ansvar i styrelsearbetet. Han tar sig alltid tid att svara på frågor och hjälpa till med utskrifter och fotografier. Trots sin aktningsvärda ålder är han fortfarande den som löser föreningens digitala problem.

Kurts insats genom åren är en kulturgärning väl värd att uppmärksammas!

Marie-Louise Widén, nominerad av Kungsörs Hembygdsförening

År 2010 fick Kungsörs Hembygdsförening en donation med bilder tagna av far och son Ragnar och Bruno Widén. Båda var yrkesfotografer och verksamma i Kungsör under en stor del av 1900-talet.

Bilderna digitaliserades och Marie-Louise startade en arbetsgrupp som träffas varje onsdag för att identifiera personerna på bilderna. Gruppen började med de äldsta bilderna och är nu framme vid 1950-talet.

Marie-Louises arbete med denna arbetsgrupp säkerställer att informationen kring bilderna inte går förlorad. För föreningen är Marie-Louises arbete ovärderligt och de hoppas att hon fortsätter med sina träffar i många år till.

Verksamhetsrapport kansliet

Medlemsregistrering

Hembygdskonsulenten har hand om förbundets medlemsregister som finns i ett dataprogram som heter LM-adress. Adressregistret uppdateras kontinuerligt med ny information.
Konsulenten sammanställer årligen en medlemsmatrikel över förtroendevalda i de anslutna hembygdsföreningarna. Underlaget till matrikeln kommer via den årsrapport som föreningarna skickar in efter sina årsmöten.
Varje år rapporterar konsulenten anslutna föreningars medlemsantal till Sveriges Hembygdsförbund. Medlemsantalet ligger sedan till grund för de medlemsavgifter som skickas ut i början av året.

Information

Hembygdskonsulenten är sekreterare vid styrelsemöten, arbetsutskottsmöten och årsmötet samt skriver verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. Konsulenten är även sekreterare i Arkeologigruppen och Industriarvsgruppen.

I konsulentens arbetsuppgifter ingår att skriva och skicka ut ett veckobrev varje måndag med information om vad som händer inom hembygdsrörelsen och i omvärlden kring kulturarvsfrågor. Under år 2022 prenumererade 463 personer på veckobrevet som skickades ut under 43 veckor.

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförenings hemsida har under året uppdaterats med aktuell information. Förbundet har också en Facebooksida där redaktörerna gör egna och delar andras inlägg. Sidan följdes vid år 2022:s slut av 258 personer, en ökning med 39 personer från år 2021.

Förfrågningar

En viktig del av hembygdskonsulentens uppdrag är att arbeta med rådgivning. Frågorna som inkommer till kansliet handlar om allt som berör hembygdsrörelsen och lite till. Under år 2022 handlade många frågor om föreningsteknik, föremål och hemsidan. Flera frågor handlade också om bokproduktion, bidrag av olika slag och släktforskning.
Under år 2022 har konsulenten emottagit och besvarat cirka 100 frågor från medlemmar, andra institutioner och allmänheten.

Kurser

Hembygdsförsäkringen arrangerade en utbildningsdag kring byggnader på hembygdsgården i Fagersta-Västanfors. Aktiviteten fick ställas in på grund av för få deltagare. Förbundet planerade för en utbildning i digital kommunikation i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Utbildningen fick även den ställas in på grund av för få deltagare. Sveriges Hembygdsförbund har under året genomfört flera webbaserade seminarier och utbildningar, vilka är gratis att delta i för medlemmar i en hembygdsförening. Ämnena för kurserna och seminarierna berör allt som har med rörelsen att göra.

Projekt

Kulturarvet som besöksmål

Under året genomfördes processen ”Kulturarvet som besöksmål” i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Deltog gjorde hembygdsföreningarna i Badelunda, Fläckebo, Haraker, Karmansbo, Riddarhyttan och Västerfärnebo. Föreningarna i Badelunda, Haraker och Västerfärnebo deltog också vid examenstillfället som ägde rum den 22 mars i Hörsalen på Karlsgatan 2, Västerås. På plats för att ge feedback på föreningarnas arbetsprojekt var

1. Karbenning Hembygdsförening fick årets verksamhetspris. 2. Årsmötet planeras hos Sala Hembygds- och Fornminnesförening.

hembygdskonsulenten, Siv Antonsson från Studieförbundet Vuxenskolan, de båda processledarna Johan Graffman och Jonny Eriksson från Graffman AB, Lotta Wedérus och Henrik Wester från Region Västmanland samt Sveriges Hembygdsförbunds generalsekreterare Jan Nordwall (digitalt). Projektet finansierades med medel från förbundet och Region Västmanland.

Hembygdslitteratur
Inventeringen av hembygdslitteratur fortsatte under våren 2022 och blev en egen sida på hemsidan.

Intressegrupper
Inom Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening finns två intressegrupper som förbundets enskilda medlemmar kan engagera sig i. Dessa är Arkeologigruppen och Industriarvsgruppen.

Arkeologigruppen
Arkeologigruppen har som syfte att sprida kunskap om arkeologi i länet. De arbetar ute i fält med att bevaka fornlämningar och lämna statusrapporter till Länsstyrelsen i Västmanlands län. Gruppen arrangerar utflykter och föreläsningar samt har en egen webbsida på förbundets hemsida.

Arkeologigruppen hade under året 112 medlemmar. Styrgruppen för Arkeologigruppen hade elva möten och ett möte tillsammans med representanter från Länsstyrelsen och Västerås stad. Gruppens årsmöte ägde rum den 19 mars då Ida Andersson från länsmuseet berättade om gravar i Köping och projektet WOOF och Ulla Bergquist från länsstyrelsen informerade om grävningar i Västerås.

Styrgruppen har under året bestått av Jan-Olov Andersson, Annica Brehmer (ordförande), Lena Gustafsson och Maria Johannesson samt Susanne Cassé och Bengt Lindh från förbundet.
Inom Arkeologigruppen bedrivs en studiecirkel i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan om gamla vägar i Västmanland. Medlemmar i studiecirkeln åkte den 7 maj till Fellingsbro och tittade på resterna efter en gammal väg.

Den 26 april genomförde Arkeologigruppen i samarbete med Industriarvsgruppen ett guidat studiebesök vid Jädersbruk i Arboga.
Den 28 juli och 3 oktober arrangerade gruppen visningar vid utgrävningen vid E18, Morgendal.
Den 31 augusti var gruppen på ett studiebesök i Sala och fick visningar av sockenkyrkan och Väsby kungsgård.
Den 12 oktober arrangerade gruppen en programpunkt på Karlsgatan 2, Västerås där Ida Andersson åter rapporterade från projektet WOOF.
Den 13 november arrangerade gruppen en föreläsning om runstenar på Karlsgatan 2, Västerås i samarbete med länsmuseet och Badelunda Hembygdsförening. Föreläste gjorde Magnus Källström.
Gruppen planerade också för en tredagars resa till Västergötland som fick ställas in på grund av för lågt deltagarantal.

Medlemmar i gruppen har under året arbetat med att ta fram historiskt material till en kommande utställning om Anundshög, vilken produceras av Västerås stad i samarbete med Arkeologigruppen och Badelunda Hembygdsförening.

Industriarvsgruppen
Industriarvsgruppen bildades 2017 med avsikten att fungera som ett nätverk för länets industrihistoriska museer och andra intresserade, samt stärka

Visning av utgrävningen längs med E18, Morgendal.

Richard Meurmann guidar vid Sockenkyrkan i Sala.

industriarves betydelse i länet. Inom Industriarvsgruppen finns en arbetsgrupp som arbetar med att dokumentera de industrihistoriska företag som finns och funnits i länet, samt inventera vilket material som finns bevarat kring dessa.

För att sprida intresset för industrihistoria i länet arrangerar gruppen studiebesök till industrihistoriska miljöer och kulturhistoriska institutioner. De arrangerar också föreläsningar och temadagar kring ämnet. Gruppen har för avsikt att publicera sitt insamlade material och sina efterforskningar på sin webbsida på www.hembygd.se/vastmanland och på webbsidan Kulturarv Västmanland.

Industriarvsgruppen hade under året åtta medlemmar, varav två är representanter för Industrihistoriska föreningen i Västerås. Gruppen hade åtta möten där verksamheten planerades.

Den 30 mars gjorde Industriarvsgruppen ett studiebesök hos Arkiv Västmanland i Arboga.
Den 26 april genomförde gruppen ett guidat studiebesök vid Jädersbruk i Arboga i samarbete med Arkeologigruppen.
Den 4 och 11 maj arrangerade gruppen visningar av ASEA-samlingen i Melkerhuset i Västerås.
Den 15 september arrangerade gruppen en heldag i Arboga med visningar av Bryggerimuseet och Robotmuseet.
Den 2 november var gruppen på ett studiebesök hos Västerås stadsarkiv.
Den 16 november arrangerade gruppen en föreläsning om cykelns historia på Karlsgatan 2, Västerås. Gert Engström föreläste.

Gruppen skickade under 2021 in en skrivelse till Länsstyrelsen i Västmanlands län om igenfyllningen av gamla vattenkanaler vid Sala silvergruva. Gruppen har under året 2022 fortsatt sitt arbete för att dessa ska återställas.

Gruppen fick under året en artikel om sitt arbete publicerat i Hembygdsjournalen. En av gruppens medlemmar, Ulf Kjellsson, har under året publicerat flera artiklar på webbsidan Kulturarv Västmanland.

Kompetensutveckling

Hembygdskonsulenten har under år 2022 deltagit vid följande kompetenshöjande aktiviteter:

- Genomfört processen Kulturarvet som besöksmål med sex hembygdsföreningar.
- Handledarutbildning i processen Kulturarvet som besöksmål.
- Handledarutbildning i processen ”Heimbygda-metoden”.
- Seminarium om upphovsrätt, bilder.
- Seminarium om Google-business.
- Workshop/dag om inspirerande berättande.

Sveriges Hembygdsförbund fick under år 2021 ett statligt krisstöd på 5 miljoner kr, vilket möjliggjorde för riksförbundet att utöka personalstyrkan på kansliet med tre projektanställda. En av huvuduppgifterna för de projektanställda var att utöka seminarie- och kursutbudet för rörelsens medlemmar, något de också genomförde under våren 2022 och vidare under hösten 2022.
Kurserna som erbjöds under 2022 handlade om allt från hemsidor till byggnader, ekonomi och hur vi föryngrar rörelsen.

Samtliga seminarier och kurser arrangerade av Sveriges Hembygdsförbund har varit digitala och utan deltagaravgift.

Ulf Kjellsson visar ASEA-samlingen för intresserade.

På Robotmuseet i Arboga finns mycket intressant att titta på.

4. SAMARBETEN OCH NÄTVERK

Västmanlands läns museum

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening har ett nära samarbete med Västmanlands läns museum. Tillsammans med länsmuseet gör förbundet årsböcker och tidskriften Spaning.

Förbundets kansli finns på Karlsgatan 2 där även en stor del av länsmuseets personal har sina arbetsplatser. Förbundet har tillgång till sammanträdeslokaler och hörsalen på Karlsgatan 2. I länsmuseets arkiv förvarar förbundet sitt arkivmaterial.

Hembygdskonsulenten har en stående inbjudan till personalmöten för Kultur och ideell sektor och länsmuseets avdelningsmöten.

Kulturarv Västmanland

Region Västmanland administrerar webbsidan Kulturarv Västmanland. Sidan är tänkt att öka och sprida kunskap om länets samlade kulturarvstillgångar på en och samma plats.
Hembygdskonsulenten är med i styrgruppen för sidan.

Region Västmanlands nya kulturplan

Konsulenten har varit delaktig i arbetet med att ta fram Region Västmanlands nya kulturplan. Förbundet har ett eget stycke i kulturplanen där hembygdsrörelsen presenteras och ett urval av förbundets verksamhet kommer att presenteras djupare i dokumentets bilaga för aktiviteter kopplade till kulturplanen. Konsulenten ansvarade tillsammans med personal från Västmanlands läns museum för verksamheter kopplade till kulturarvsfrågor.

Partnerskap för Landsbygdsutveckling

Nätverket arbetar för att utveckla landsbygdens frågor. Under 2022 deltog konsulenten inte vid något av nätverkets möten.

Västmanlands läns arrangörsnätverk

Hembygdskonsulenten är medaktör i ett regionalt arrangörsnätverk där flera kulturarrangörer ingår. Nätverket har enligt Region Västmanlands kulturplan 2019-2022 följande huvuduppgifter:

- Utveckla infrastrukturen för arrangörer i länet genom kompetenshöjande insatser.
- Utveckla samordningen av kulturstöd till arrangörer där arrangörsnätverket är referensgrupp.
- Genomföra en kartläggning av tillgängliga lokaler för arrangemang.

Under året har nätverket arbetat med att gå igenom och lämna synpunkter på inkomna ansökningar till Region Västmanlands Kultur- och föreningsbidrag. Nätverket har också arbetat utifrån de tre punkterna i kulturplanen där konsulenten varit med i en arbetsgrupp för att utveckla och samordna kulturstödet till arrangörer.

Referensgrupp ”Så blir vi yngre”

Konsulenten har under året varit med i en referensgrupp för Sveriges Hembygdsförbunds projekt ”Så blir vi yngre”. Konsulenten har bollat idéer med referensgruppen och projektledaren samt läst igenom framtaget studiematerial.

Dags för områdesträff vid Gammelstugan i Surahammar.

Visning av Tärna Bygdegård under områdesträffen.

Konsulentnätverk

Nätverket består av landets hembygdskonsulenter och personal vid Sveriges Hembygdsförbund. Under året har nätverket haft digitala möten vid flera tillfällen, då aktuella frågor diskuterats. Vid ett par tillfällen har externa föredragshållare bjudits in för att tala kring ett speciellt tema.
Nätverket har en gemensam informationssida på Facebook där det går att diskutera frågor och dela dokument.

Studieförbundet Vuxenskolan

Sveriges Hembygdsförbund har ett samverkansavtal med Studieförbundet Vuxenskolan (SV) som ska underlätta regional och lokal verksamhet kring studiecirklar, utbildningar och kulturarrangemang.

Exempel på stöd som kan fås från SV är utbildning i föreningsutveckling, cirkelledarstöd, lokaler, teknik (datorer, skrivare med mera) och utbildningsmaterial.

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening genomför flera av sina aktiviteter i samverkan med SV. Under 2022 genomfördes både ledningsträffen och årsmötet som samarbeten och projektet Kulturarvet som besöksmål drevs som en studiecirkel inom SV.
Förbundets Arkeologigrupp har en studiecirkel om gamla vägar i samarbete med SV och studieförbundet samarbetar även med flera av länets hembygdsföreningar.

Hembygdsrörelsens kontaktperson inom SV i Västmanland är Siv Antonsson, som också är ledamot i hembygdsförbundets styrelse. Siv har kontaktuppgifter: e-post: siv.antonsson@sv.se, telefon: 010-410 12 50.

Områdesträff i Kungsåra, deltagare har tagit plats runt bordet.

Områdesträff, visning av det nya hembygdsmuseet i Riddarhyttan.

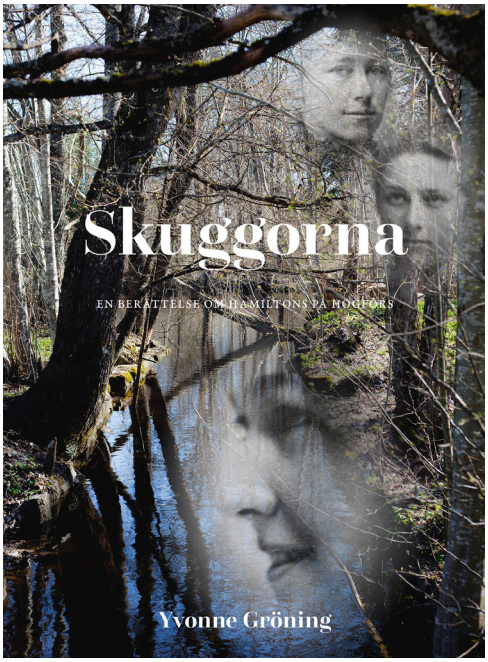

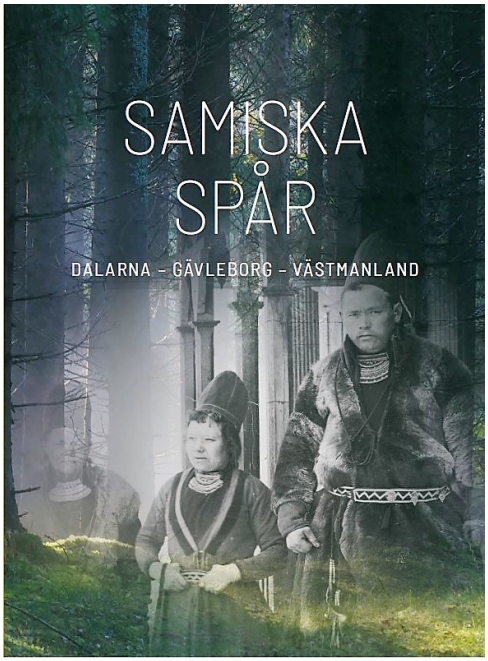

5. PUBLIKATIONER

Årsbok

Tillsammans med Västmanlands läns museum ger Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening ut en årsbok.

Skuggorna

Årsboken för år 2022 var klar i slutet av 2021 och boksläppet ägde rum den 10 december 2021 på Karlsgatan 2 i Västerås. Boken skickades ut till förbundets medlemmar lagom till julhelgerna.

Boken med titeln *Skuggorna* är skriven av Yvonne Gröning och handlar om familjen Hamilton på Högfors. Boken är en biografisk berättelse om en familj, en tid och en plats, med fokus på syskonen Viveka och Adolf Hamilton. Författaren har tagit del av dagböcker och brev från en tid då familjens liv präglades av världskrig, klassmotsättningar och pandemin spanska sjukan. Men där fanns också utrymme för kärlek, skratt och poesi. I Yvonnes berättelse träder syskonen fram ur skuggorna och vi får möta dem på ett sätt som vi inte gjort förut.

Samiska spår

Årsboken för år 2023 var klar i slutet av 2022 och boksläppet ägde rum den 1 december på Karlsgatan 2 i Västerås. Boken skickades ut till förbundets medlemmar i mitten av december.

Samiska spår: Dalarna - Gävleborg - Västmanland är gjord i samarbete med Dalarnas Museum, Dalarnas Fornminnes- och Hembygdsförbund samt Länsmuseet Gävleborg.

Boken är en dokumentation över det material som kom fram under projektet *Ohtsedidh - samiska kulturyttringar i Mellansverige* med syftet att öka kunskapen om samernas historia i Dalarna, Gävleborg och Västmanlands län.

Det har sedan en lång tid tillbaka funnits en samisk befolkning i Mellansverige, men trots att källorna är många finns lite information om vilka dessa människor var och hur de levde. Varför är det så? Flera av bokens 23 författare var med i *Ohtsedidh-projektet*, men för att öka kunskapen ytterligare innehåller boken också artiklar som är skrivna av forskare och samer. Boken berör flera olika källor där lämningar efter samer kan påträffas. En huvudriktning är spåren i landskapet.

Kommande årsböcker

Det är ännu inte bestämt vilken bok som kommer att bli kommande årsbok, eller när den kommer att publiceras.

Spaning

Sedan år 2002 ger Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening och Västmanlands läns museum ut minst ett nummer av tidskriften Spaning varje år.
Spaning är en tidskrift om kulturarvet i Västmanland, som det såg ut igår och som det ser ut idag.

Spaning vill vara till hjälp och inspiration för alla som på något sätt arbetar med att göra kulturarvet tillgängligt, känt och levande i Västmanland, samtidigt som den bjuder på kunskap, inspiration och tips till alla dem som intresserar sig för kulturarvet till vardags.

Tema Farsoter

Årets Spaning fick tema Farsoter utifrån pandemin covid-19 som påverkat samhället sedan år 2020. Numret kom ut i april och distribuerades till olika besöksmål i länet samt skickades till förbundets medlemmar och andra prenumeranter. Spaning är gratis och väldigt uppskattad av läsarna.

I årets nummer kunde man bland annat läsa om pandemiernas historia i länet, att Sala och Västerås blev tillfälliga huvudstäder under pestens härjningar i Stockholm, om hur syfilis påverkar skelettet, ett nervfeberutbrott som ledde till razzia, om kolerakyrkogårdar och sjukhusen vi ärvde samt om den diskriminerande behandlingen av hiv-positiva.

Ansvarig redaktör för Spaning tema Farsoter var Susanne Cassé, en roll som ingår i tjänsten som hembygdskonsulent enligt ett avtal med Region Västmanland.

Tema Kropp och Identitet

2023 års Spaning kommer att handla om våra kroppar och identiteter sett ur olika perspektiv, historiskt och idag. Hur har synen på kroppen förändrats genom åren, hur lätt är det att vara den man vill vara och är exponerandet och säljandet av det egna varumärket ett nytt påfynd? Det och lite till kommer nästa nummer att ta upp.

I Spaningsredaktionen för numret om Farsoter ingick förutom hembygdskonsulenten Katarina Curman (förbundet), Jennie Schaeffer, Lena Engström Englin och Ida Andersson (länsmuseet) och Johan Andersson (Västerås stadsarkiv).

6. ÅRSBOKSLUT 2022

1. RESULTATRÄKNING

Rörelsens intäkter		**2022**	**2021**
Verksamhetsintäkter	Not 1	1 064 065	893 490
Summa intäkter		**1 064 065**	**893 490**
Rörelsens kostnader			
Personal-arvodeskostnader inkl soc avg.		- 700 495	- 854 699
Övriga kostnader	Not 2	- 535 043	- 280 578
Summa kostnader		**- 1 235 538**	**- 1 135 277**
Rörelseresultat före finansiella intäkter/avsättningar		**- 171 473**	**- 241 787**
Finansiella intäkter och avsättningar			
Utdelningar		120 196	166 215
Vinst försäljning aktier		31 707	15 023
ÅRETS RESULTAT		**- 19 570**	**- 60 549**

II. BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR		**2022**	**2021**
Omsättningstillgångar			
Förutbetalda kostnader		112 423	79 224
Kassa, bank		38 033	37 951
Skattekonto		25 534	17 405
Aktier och fonder	Not 3	616 652	684 945
Summa omsättningstillgångar		**792 642**	**819 525**
Anläggningstillgångar			
Inventarier	Not 4	**1**	**1**
SUMMA TILLGÅNGAR		**792 643**	**819 526**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserat resultat		683 068	743 617
Årets resultat		- 19 570	- 60 549
Summa eget kapital		**663 498**	**683 068**
Kortfristiga skulder			
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		73 926	75 095
Skuld preliminär skatt		10 300	10 058
Upplupna arbetsgivaravgifter		12 130	11 854
Arkeologigruppen		14 292	14 292
Löneskatt, pensionskostnader		18 497	25 159
Summa kortfristiga skulder		**129 145**	**136 458**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**792 643**	**819 526**

		2022	2021
Verksamhetsintäkter	Not 1		
Medlemsavgifter		58 144	61 290
Bidrag Region Västmanland		822 000	814 000
Bidrag Region Västmanland, projekt Kulturarv		100 000	0
Övriga intäkter		83 921	18 200
Summa intäkter		**1 064 065**	**893 490**
Övriga kostnader	Not 2		
Riksstämman		- 15 784	- 870
Årsmötet		- 23 173	- 409
Ledningsträff		- 11 685	0
Reseersättningar		- 20 643	- 12 287
Bankkostnader		- 1 269	- 903
Arbetsplats, konsulenten		- 45 746	- 43 722
Årsbok/Spaning		- 176 583	- 121 302
Kulturarvsprojekt		- 177 821	0
Tryck Verksamhetsberättelse		0	- 8 904
Verksamhetsbidrag		- 27 000	- 70 000
Arkeologigruppen		- 6 035	- 2 594
Övriga kostnader		- 29 304	- 19 587
Summa kostnader		**- 535 043**	**- 280 578**

Specifikation övriga kostnader

Verksamhetspris	- 5 000	- 5 000
Styrelse/AU områdesträffar, Industriarvsgrupp, catering jul	- 11 038	- 1 123
Hembygdsjournalen	- 1 600	- 800
Hembygdsböcker	- 1 200	- 698
Present, blommor S Cassé 50 år	- 4 885	0
Minnesgåva L Landerstedt	- 1000	0
Utflykt Industriarvsgruppen guidning	- 2 050	0
Avtackning A Österberg, resp. T Karlsson	0	- 7 647
Blommor mm	- 1 167	- 3 123
Julgåvor, blommor personal	- 925	- 1 196
Föreläsare, tågbiljett, kaffe mm	- 439	0
	- 29 304	**- 19 587**

Not 3
Marknadsvärde, aktier och fonder per 2022-12-31

Aktier	**2022**	**2021**
4 620 Samhällsbyggnadsbolag i Norden D	87 318	148 487
8 000 Investor B	1 508 480	1 822 000
326 SEB A	39 104	41 027
13 689 Handelsbanken A	1 438 714	1 339 606
1 377 Handelsbanken B	168 269	148 440
231 Industri värden A	58 558	66 620
Summa aktier	**3 300 443**	**3 566 180**
Fond		
5 718,9803 andelar i Selection 75	722 479	942 881
Summa marknadsvärde aktier och fonder	**4 022 922**	**4 509 061**

Not 4 - Inventarier

Kamera Digitalkamera med tillbehör inköp 2009, 9 500		
Dataskärm och tangentbord inköp 2013, 2 939		
Bokfört värde	**1**	**1**

Anställda; 1 årsarbetare, 1 kvinnor

Underskrifter

Västerås den 9 februari 2023

Bengt Wallén

Thomas Ahlin

Bengt Lindh

Siv Antonsson

Stefan Aurusell

Tommy Berglund

Katarina Curman

Lars Ekegren

Oddvar Falk

Anders Fläcke

Thomas Hjelt

Jennie Schaeffer

Vår revisionsberättelse har lämnats den: 9 mars 2023

Roger Strömma
Auktoriserad revisor

Annie Widell

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening
Org nr 878 000 - 3342

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i
VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING
Org.nr. 878000-3342

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING för år 2022.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Lekmannarevisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige.

Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden.

Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Lekmannarevisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING för år 2022.

Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

VÄSTERÅS den 9 mars 2023

Roger Strömma
Auktoriserad revisor

Annie Widell

Budget 2023

VÄSTMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND OCH FORNMINNESFÖRENING
Org nr 878000-3342

BUDGET 2023

INTÄKTER		
Medlemsavgifter	60 000	
Regionbidrag	875 000	
Utdelningar	170 000	
Övriga intäkter	45 000	
	1 150 000	
KOSTNADER		
Löner	485 000	
Reseersättning skattepliktig	3 000	
Reseersättning skattefri	5 000	
Förlorad arbetsförtjänst, styrelsen	5 000	
Arvoden	40 000	
Arbetsgivaravgifter	157 000	
ITPK	10 000	
ITP	29 000	
Löneskatt, pensionskostnader	9 000	
Personalutveckling	5 000	748 000
Kurser och konferenser	15 000	
Riksstämman	14 000	
Årsmötet	15 000	
Årsbok, Spaning	133 000	
Ledningsträff	10 000	
Verksamhetsbidrag	83 000	
Arbetsplats konsulent, inkl telefon, porto, kopiering	45 000	
Bank- och plusgirokostnader	2 000	
Reseersättningar skattefria	30 000	
Arkeologigruppen	6 000	
Industriarvsgruppen	6 000	
Styrelse, styrelsedag,områdesträffar	24 000	
Övriga kostnader	19 000	402 000
Totalt Kronor		**1 150 000**

Ulla och Bengt Wallén planterar inför framtiden vid Badelunda kyrkskola.

7. VERKSAMHETSPLAN FÖR 2023

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening (även kallat förbundet i dokumentet) är en partipolitiskt och religiöst obunden, ideell förening som arbetar för att främja hembygdskunskap, kulturminnesvård och hembygdsvård i Västmanlands län. Förbundet är samarbetsorgan för 49 av länets hembygds-, industriarvs- och kulturarvsföreningar.

Förbundet anordnar föredrag, kurser, utställningar och exkursioner för medlemsföreningar och enskilda medlemmar. Varje vecka skickar förbundets anställda hembygdskonsulent ut ett veckobrev till prenumeranter med information om vad som är på gång inom rörelsen och i omvärlden. Tillsammans med Västmanlands läns museum ger förbundet ut medlemsskriften Spaning och årsböcker.

Förbundet bedriver verksamhet med ett årligt bidrag från Region Västmanland. Under verksamhetsperioden kommer förbundet att ha en anställd konsulent på heltid som även arbetar som ansvarig redaktör för årsbok och Spaning. Förbundet ska enligt avtal med Regionen bidra med en arbetsinsats inom det museala verksamhetsområdet motsvarande 25 procent av en heltidstjänst.

Basverksamhet

I basverksamheten ingår att:

- Hålla ett aktuellt register över medlemmar, medlemsföreningar och stödjande organisationer.
- Sköta den årliga återkommande rapporteringen till Sveriges Hembygdsförbund som gäller föreningarnas medlemsantal och styrelser, samt vidarebefordra medlemsavgifter till riksförbundet.
- Årligen arrangera årsmöte, ledningsträff och områdesträffar.

- Delta med representanter vid riksstämman, ordförandeträffar, höstmötet, konsulentträffar och andra träffar för hembygdsförbunden arrangerade av Sveriges Hembygdsförbund.

- Årligen, om lämpliga kandidater finnes, utse och utdela förtjänstdiplom, verksamhetsbidrag och verksamhetspris, samt nominera kandidater till Sveriges Hembygdsförbunds utmärkelser Årets Hembygdsbok och Årets Hembygdsförening.

- Underhålla och uppdatera förbundets hemsida och göra inlägg på förbundets Facebooksida.

Långsiktiga verksamhetsmål

Att stödja de anslutna hembygdsföreningarna genom att:

- Arrangera kurser i ämnen viktiga för föreningarnas verksamhet.

- Ge råd i museala frågor.

- Se till så att alla föreningar har en kontinuerlig kontakt med sin utsedda fadder i förbundsstyrelsen.

- Stötta föreningarna i arbetet med hemsidor på hembygd.se och Utforska platsen.

Att främja hembygdskunskap, kulturminnes- och hembygdsvård genom att:

- Delta i arbetet med tidskriften Spaning och få den spridd till en stor läsekrets.

- Samarbeta med övriga aktörer i länet i projekt inom kulturmiljövård.

- Delta i samarbeten över länsgränserna, framför allt med andra hembygdsförbund och Sveriges Hembygdsförbund.

- Verka för att hembygdsföreningarna håller en god kontakt med länets skolor.

Att bidra till värvandet av enskilda medlemmar genom att:

- Ge ut och sprida årsbok och tidskriften Spaning.

- Synas ute i länet vid olika publika arrangemang med exempelvis försäljning av böcker samt utdelning av broschyrer och tidskrifter.

- Sprida information om föreningens mål och verksamheter.

Verksamhetsmål 2023 – 2024

Tidskrift: Att tillsammans med Västmanlands läns museum planera och medverka till att ge ut tidskriften Spaning med minst ett nummer.

Årsbok: Att tillsammans med Västmanlands läns museum sprida information om årsboken för år 2023.

Matrikel: Att sammanställa en medlemsmatrikel över förtroendevalda i anslutna hembygdsföreningar.

Information: Att informera om förbundets och föreningarnas verksamheter samt presentera och synliggöra

länets hembygdsrörelse via skrifter, artiklar, broschyrer, veckobrev, hemsida och sociala medier.

Förfrågningar: Att själva svara på frågor eller hänvisa vidare till rätt instans vid förfrågningar från medlemmar och allmänhet.

Kurser: Att själva, eller i samarbete med andra, planera, arrangera och genomföra minst två kurser eller seminarier för hembygdsföreningarna i ämnen relevanta för deras verksamhet.

Bidrag: Att stötta hembygdsföreningarna i processen med att söka och utnyttja de bidrag som finns att söka för hembygdsföreningar.

Samarbeten: Att delta i samarbetsprojekt med institutioner och organisationer som arbetar mot samma eller liknande mål inom och utom länet.

Nätverk inom rörelsen: Att under perioden arbeta för att skapa olika ämnesbaserade nätverk för medlemsföreningarnas arbetsgrupper. Att erbjuda dessa grupper egna aktiviteter.

Föreningsutveckling: Att i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan utveckla förbundsstyrelsens medlemmars digitala kompetens samt genomföra processen *Heimbygdametoden*. Att aktivera styrelsens arbetsgrupper. Att arbeta för att stärka förbundets varumärke genom att ta fram en logga och uppdatera informationsmaterial.

Intressegrupper: Att i samarbete med Arkeologigruppen försöka bilda ett nätverk i länet med fornvårdsfaddrar. Att söka bidrag för detta.

Projekt: Att delta i projekt med andra aktörer.

Pågående samarbetsprojekt är:

Kulturarv Västmanland: Att tillsammans med enheten för Kulturservice och Västmanlands läns museum uppmuntra föreningarna att bidra med material till webbsidan Kulturarv Västmanland.

Partnerskapsgrupp för Landsbygdsutveckling: Att medverka i möten och diskussioner om utvecklingsfrågor för Landsbygden i Västmanlands län, då dessa är relevanta för hembygdsrörelsen, genom Länsstyrelsens partnerskapsgrupp för Landsbygdsutveckling.

Hembygdsportalen och Utforska platsen: Att tillsammans med Sveriges Hembygdsförbund verka för att motivera och inspirera hembygdsföreningarna att använda sin hemsida på hembygd.se och Utforska platsen.

Arrangörsutveckling: Att tillsammans med Region Västmanlands kulturutvecklare gå igenom ansökningarna till Region Västmanlands Kultur- och föreningsbidrag samt arbeta för arrangörsutveckling i länet.

Konsulentnätverk: Att delta vid de konsulentträffar, både fysiska som digitala, som anordnas av Sveriges Hembygdsförbunds kanslipersonal och landets övriga hembygdskonsulenter.

Guidenätverk: Att tillsammans med Region Västmanland och Stiftelsen Ekomuseum Bergslagen med flera undersöka möjligheten till en guideutbildning i länet. Nätverket har legat på is sedan 2019 men kan komma att aktualiseras under perioden 2023-2024.

8. BILDINFORMATION

Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening vill tacka följande fotografer för utlån av bilder till denna verksamhetsberättelse och verksamhetsplan.

Framsidesbild - Områdesträff hos Medåkers Hembygdsförening i september 2022. Foto: Susanne Cassé

Sid 4 - Hans G Silfverberg (Hembygdsjournalen)
Sid 5 - Susanne Cassé
Sid 6 - Susanne Cassé
Sid 7 - Leif Björkström (Lundby Hembygdsförening), Roine Andersson (Badelunda Hembygdsförening), Susanne Cassé

Sid 11 - Bengt Wallén
Sid 12 - Hans G Silfverberg, Susanne Cassé
Sid 13 - Hans G Silfverberg, Susanne Cassé
Sid 14 - Susanne Cassé

Sid 15 - Hans G Silfverberg, Susanne Cassé
Sid 16 - Susanne Cassé
Sid 17 - Susanne Cassé
Sid 18 - Susanne Cassé
Sid 19 - Susanne Cassé

Sid 20 - Västmanlands läns museum
Sid 21 - Västmanlands läns museum
Sid 28 - Susanne Cassé
Sid 31 - Susanne Cassé

Baksidesbild - Områdesträff hos Tärna Bygdegårdsförening i september 2022. Foto: Susanne Cassé

Årsmötesdeltagare på plats i Mikaelsgården i Sala, 23 april 2022.